

de wolf is terug *lesbrief*

harro van lien

vooraf

theaterbezoek

'De wolf is terug' is een theatervoorstelling. Een theatervoorstelling is niet iets wat je iedere dag meemaakt. Daarom begint deze lesbrief met de vraag: Hoe moet dat eigenlijk; een theatervoorstelling bezoeken?

Zijn er regels die je goed moet kennen voor je naar een theatervoorstelling gaat?

Hmm, nee geen regels, maar het is wel goed om het er over te hebben.

Eigenlijk is een theaterbezoek zo makkelijk nog niet. Want hoe moet dat nou eigenlijk? Moet je nou de hele tijd blijven zitten? Wat nu als de acteur zegt „doe maar lekker mee”? Mag je dan wel opstaan. En moet je stil zijn? Ja dat is natuurlijk wel logisch, anders verstaat niemand er meer iets van, maar moet je de hele voorstelling stil zijn, of mag je lachen? Ja vast wel, maar mag je ook iets roepen?

Voor de juf of meester:

Streng theaterregels kunnen ervoor zorgen dat de spontaniteit en goede sfeer daaronder lijden. Bovendien: regels vergeet een kind snel, zeker bij een eenmalige activiteit.

Mijn (Harro van Lien) ervaring is dat kinderen ook zonder strenge regels zich heel goed gedragen. Dat gaat eigenlijk (bijna) vanzelf. In principe is het voor een kind genoeg om even bewust te worden dat ze met de klas een andere, niet gewone, activiteit gaan doen. Ik zou het daarom op prijs stellen als u een open gesprek aangaat met de klas. Hierdoor lukt het beter om bewust te worden van de activiteit die ze gaan doen (dit werkt bijvoorbeeld ook bij een museumbezoek of excursie door de natuur)

Hieronder wat handvatten om het gesprek te voeren.

Wanneer wel en wanneer niet?

- hoe kom je binnen in een theaterzaal? (doodstil? voorzichtig? beetje kletsen? keihard rennen op zoek naar de beste plek in de zaal?)
- wanneer is iets storend in een voorstelling? (een telefoon die gaat? lachen? naar de wc gaan? meedoen met een dansje? dingen roepen? kletsen en overleggen met de mensen om je heen?)
- waarom is dat wel of niet storend (de acteur kan het verhaal niet meer verder vertellen. Het kan afleidend zijn voor de andere kinderen of voor de acteur zelf. Soms wil de acteur juist dat je wel reageert en meedoet en is dat juist goed voor de voorstelling.)

de voorstelling

De voorstelling is een zogenaamde *vertelvoorstelling*. Het verhaal wordt verteld, maar ook gespeeld. In het verhaal komen verschillende dieren voor. Hierover vertelt de acteur, maar hij speelt ze ook allemaal.

Het verhaal speelt zich af op de Veluwe. Een mooi en groot natuurgebied in het midden van ons land. Het idee is ontstaan naar aanleiding van de vele nieuwsberichten over de wolf. In die berichten gaat het er vaak over dat de wolf ons land zou naderen.

Onze natuur is niet klaar voor de komst van de wolf!

Hij is gezien op 20 km vanaf de grens!

Dat soort berichten. Iedere keer als er weer zo'n bericht voorbij kwam, voelde het als een spannend verhaal. Vooral omdat de wolf zich maar weinig laat zien. Op een dag kwam de gedachte voorbij: Misschien is hij er allang en hebben wij helemaal niets in de gaten. Wat zal hij dan vinden van onze bossen en natuur? En hoe zouden de andere dieren dat vinden?

Langzaam maar zeker kwam er een duidelijk verhaal naar boven. Een verhaal over een wild beest in een keurig bos. Een verhaal over de dood en een piepkleine held.

We hopen dat jullie zullen genieten van de voorstelling.

Regie: Maarten Bootsma

Spel: Harro van Lien

inhoudelijke bespreking van de voorstelling vooraf

De voorstelling gaat over een wolf, die leeft in onze natuur. Het is al honderden jaren geleden dat er in Nederland wolven leefden. Stel je eens voor dat er inderdaad wolven leven in onze bossen.

Wat zou er dan veranderen voor ons land?

Wat zou er kunnen gebeuren?

Waar zou je bang voor zijn?

Is het iets om naar uit te zien, of juist niet?

Denk je dat we het gaan meemaken in Nederland dat er echte wolven leven in onze bossen?

Zouden we daar dan iets aan moeten doen?

achteraf

ideeën voor lessen nav de voorstelling

Onderstaande opdrachten komen allen het beste tot hun recht na afloop van de voorstelling!

creatieve opdracht

waar:	In de klas
benodigheden:	Papier/behang, verf of natuurlijke materialen, lijm
waarover:	De voorstelling speelt zich af in een divers natuurgebied van zandvlaktes, heidevelden, bossen en open ruimtes tussen de bomen.
wat:	Zet wat tafels bij elkaar. Leg op die tafels een groot stuk papier (van een rol/behangpapier of 2 a3 formaat vellen aan elkaar geplakt) maak groepen van 4-6 personen.

OPDRACHT: Maak met de groep het hele natuurgebied zoals je het hebt voorgesteld in de volgende stappen:

1. Bespreken: Wat gaan we doen, wie doet wat? Waar komt welk gebied?
2. Schetsen van de verschillende gebieden.
3. Wat gebruiken we? Gaan we even naar buiten om materiaal te zoeken? Alleen tekenen/schilderen?
4. Aan de slag!
5. Vergelijken. Laat de groepen vertellen over hun werk. Waar zitten de verschillen?

Let op: in deze opdracht ligt de focus op samenwerking en creativiteit. Kun je iets van jouw ideeën loslaten voor het idee van een ander? Komen er wellicht mooiere dingen tot stand doordat je samenwerkt. Of zat het je soms ook dwars. Hoe ga je daar dan mee om?

theatrale opdracht

waar: Speelzaal
benodigdheden: Een fijn (instrumentaal) muziekje kan drempelverlagend werken
waarover: Contrast en personages. Wat is het belang van contrast in een voorstelling en hoe krijg je leven in een personage?

wat: In de voorstelling zien we veel dieren. Ieder dier doet, praat en is anders. In deze opdracht zien we twee nieuwe dieren, maar nu worden ze door jullie gespeeld.

1 Verdeel de klas in 2 groepen: ganzen & vossen.

2 Omstebeurt:

- hoe loopt een gans, daarna de vos. Probeer je eigen manier te vinden. Jullie hoeven niet allemaal hetzelfde te lopen.
- hoe groet een gans/vos.
- hoe groet een gans/vos die bang is.
- hoe groet een gans/vos die vrolijk is.
- hoe groet een gans/vos/ die een zere kies heeft.

3 Maak groepen van 2:

Een gans zoekt een vos op

4 In de voorstelling zag je dat alle personages anders zijn. Als de een heel lief en verlegen is, is het spannender en leuker als de ander juist luidruchtig is met een grote bek! (muis en eekhoorn) Dit is geen toeval, dit noemen we *contrast*.

Jullie gaan nu in tweetallen een scene maken. Het belangrijkste hierbij is. Zorg dat jouw dier een groot *contrast* heeft met de ander. En maak een leuke korte scene. Je krijgt alvast een kleine voorzet:

Gans en vos:

Gans, jij mist een van je eieren en hoewel vos zei, dat hij nooit meer een ei van je zou stelen, weet je zeker dat hij het wel heeft gedaan. Wie zou het anders moeten zijn?

Vos: Je hebt het niet gedaan. Je probeert je leven te beteren dus je vindt het heel vervelend dat je niet wordt geloofd.

Gans jij hebt iets achter je rug....maar wat?

Zorg dus voor een duidelijk contrast. Maak het niet te snel goed, zorg dat er iets gebeurt in jullie scène wat het alleen maar erger maakt.

gespreksopdracht

waar:	In de klas.
waaroever:	Verbeelding
wat	Deze voorstelling is een vertelvoorstelling. Anders dan bij film moet het publiek zelf de plaatjes maken. Dat gaat vanzelf, je hoeft er maar weinig moeite voor te doen. Maar <i>wat</i> iedereen 'ziet' kan heel verschillend zijn.

Lees dit mooie Indiase verhaal voor aan de klas:

Er was een stad waar alle inwoners blind waren. Op een dag kwam de koning met zijn hele hofhouding en zijn leger naar de stad. De koning reed op een olifant, zo leek hij groter en machtiger. De blinden in de stad waren ontzettend nieuwsgierig naar de olifant en zes van hen gingen snel de koning op zijn olifant tegemoet. Ze hadden geen idee van de vorm en het uiterlijk van de olifant en probeerden ieder door te voelen er achter te komen wat voor dier de olifant was.

De eerste blinde man liep op de olifant af, maar viel toen hij tegen de flanken van de olifant aan botste. ” De olifant is een een soort muur van klei die in de zon gebakken is”, concludeerde hij.

De tweede blinde man voelde een slagrand van de olifant, en riep: ” Wat kan er zo rond en scherp zijn? De olifant moet een speer zijn!”

Toen kwam de derde blinde man dichterbij, strekte zijn handen uit naar de olifant en greep min of meer per ongeluk de slurf van de olifant. “Aha,” zei de derde blinde man, “de olifant lijkt nog wel het meest op een slang.”

Daarna stak de vierde blinde man zijn handen uit en voelde de knie van de olifant. “Het lijkt mij wel duidelijk waar de olifant

het meest op lijkt.” zei hij, “De olifant moet wel een boom zijn!”

De vijfde blinde man raakte toevallig een oor van de olifant aan. Hij zei: ” Zelfs als je niet kunt zien is het overduidelijk dat de olifant nog het meeste op een waaier lijkt.”

De zesde blinde man had zijn handen nog niet eens uitgestoken of hij voelde al de slingerende staart, die hem al zwaaiend een plagerig duwtje gaf. De man stak zijn handen uit en voelde. “Ik weet het al,” zei de zesde blinde man, ” de olifant is een touw.”

Toen de mannen terug kwamen in hun stad stonden de inwoners op het plein op ze te wachten om over de olifant te horen. Ieder van de mannen vertelde wat hij gevoeld en gedacht had. Ze vertelden allemaal iets anders! De mannen gingen steeds harder praten en probeerden boven elkaar uit te komen. Uiteindelijk kregen de mannen zelfs een beetje ruzie, en één van de soldaten van de koning werd erbij gehaald. Hij vertelde dat alle zes mannen goed gevoeld hadden en allemaal dus een beetje gelijk hadden, hij gaf ze de opdracht te gaan zitten, te stoppen met schreeuwen en naar elkaar te luisteren. Dat deden de mannen, en zo kwamen ze erachter hoe de olifant er uit zag.

Jullie gingen naar deze voorstelling als ‘blinden’. De verteller hielp om steeds meer van ‘de olifant’ (het verhaal) te zien. Toch ziet iedereen iets anders. De wolf zag er voor jou waarschijnlijk heel anders uit als voor jouw buurvrouw of buurman.

Zo komt het ook dat we soms heel verschillend oordelen over dezelfde situatie. We ‘zien’ het niet allemaal op dezelfde manier. Dit was een vertelvoorstelling waarbij je zelf de plaatjes moest maken. Hierin is geen goede of foute manier, je verbeelding is van jou. Het is wel interessant om het hierover te hebben.

OPDRACHT

Lukte het altijd om die plaatjes te maken? Hoe zag het jagen van de wolf op de haas er uit? Wat zag je voor je? wat was het belangrijkste plaatje? enz.

Deze opdracht begint met een variant op de creatieve opdracht. De opdracht klinkt nu zo:

1 Wat is voor jou het meest duidelijke 'plaatje'?

2 Maak daar een tekening van

3 Maak na afloop een lange waslijn. Hang de tekeningen, samen met de kinderen in de volgorde van het verhaal.

4 Bespreek de resultaten. Welk plaatje is het meest gemaakt? Zijn er verschillen? Waarom was dit moment voor jou belangrijk? Is er nog een 'plaatje' dat je mist? enz.

Let op: het gaat in deze opdracht minder om het creatieve, maar veel meer om het bespreken van de verbeelding. Het gaat er ook om dat de leerlingen begrip krijgen voor elkaar. Dat je altijd maar een beperkt stukje van de olifant ziet. Zo ontdekken ze dat je hetzelfde heel anders kan beleven.

gespreksopdracht 2

waar In de klas

waarover: Over een van de thema's in de voorstelling: de Dood.

wat: Gesprek over dit moeilijke thema. U als leerkracht kent de klas. U weet waarschijnlijk hoe dit thema het best kan worden besproken. Deze voorstelling geeft misschien een mooie voorzet om met de klas eens door te praten over dit thema. Hieronder wat ideeën om te bespreken.

De voorstelling ging over van alles. Op veel momenten was het grappig, maar een belangrijk thema was ook de dood. Er gingen zelfs een paar personages uit de voorstelling dood.

- Het gebeurt niet vaak dat in voorstellingen/boeken en films voor kinderen hoofdpersonages doodgaan? Hoe vond je dat dat gebeurde met haas en hert?
- In de voorstelling wordt gezegd dat het de bedoeling is van de natuur dat dieren soms moeten rennen voor hun leven. Wij mensen denken daar anders over. Bestaat er een mooie manier om te sterven, of is doodgaan altijd erg?
- In de voorstelling praten de dieren over dood zijn. Praat jij daar wel eens over? Heb je wel eens iemand gekend die nu dood is? Heb je erover nagedacht waar die persoon nu is? Hoe zie je dat voor je?
- Alle dieren dachten anders over de komst van deze bloeddorstige wolf. Op welk dier lijkt jij het meest: specht, eekhoorn, hert, das, veldmuis of zwijn?
- De dieren in de natuur hebben wolf uiteindelijk een plek gegeven. Welke afspraak is er met de wolf gemaakt? Wat vond jij van deze oplossing?

Tot zover de lesbrief. Ik hoop dat u veel plezier heeft beleefd aan de voorstelling en de lesbrief. Met vriendelijk groet Harro van Lien

